

některé z nich bylo ČKD přijatelnější možností než kriminál srouhudů Bacílka, Baráka či Štrougala. Mýtus o vládě dělnické třídy v Československu, jehož bylo ČKD ztělesněním, musel však být živen. Bylo snadné např. finančním zvýhodněním získávat si náklonnost některých bývalých konduktérů, holičů, cestáků atd., působilých ve funkcích na dílnách, nebo korumpovat bývalé původní dělníky, usednuvši na roky ve významných funkcích v závodě. Připomínám v této souvislosti korupční aféru a odsouzení poloviny členů ZV ROH v Českomoravské v roce 1964 k vysokým trestům odnětí svobody. Připomínám, že aféru se nepodařilo včas utulat. Rozhodně tedy bylo snadnější získat zmíněné než všechny dělníky ČKD, vůbec už nemluvě o všech dělnících a hlavně nešťastných dělnících republiky. Těm naopak bylo nutno vsugerovat, že jejich nářky jsou neoprávněné, když jejich předvoj, dělníci ČKD (ukázal jsem, kdo je reprezentoval) stojí za režimem.

Je dnes už všechno v ČKD lokomotivce v pořádku? Znamená vítězství dělníků to, že 29. června t.r. delegáti obvodní konference KSČ Prahy 9 nadšeně jásali, když zvolili za delegáta krajské konference a za kandidáta voleb do ÚV Alexandra Dubčeka a ne Antonína Kapka, jak by se dalo předpokládat v obvodě, kde je Kapek ředitelem největších závodů? Nemyslím, že jde o větší než dílčí vítězství. Za prvé vím, že dělníci postavení před dilema Dubček nebo Kapek by Dubčeka považovali za samozřejmého, takže by nijak nemuseli ostenativně jásat, takže jásání bylo podezřelé. Za druhé jsem se ptal, kdo tam ze starých známých bývalých stoupenců Novotného režimu byl. A zjistil jsem, že brigádýr Brigády socialistické práce Patrice Lumumby, který vždy raději schůzoval, než se svou partou dělal, donedávna důležitě dával (nebo odmítal dát) razítka mladým prosebníkům na přihlášky na vysoké školy, který se v r. 1964 zasadil o to, aby vyškrtil ze strany mladého Vavrouška, který si dovolil jej kritizovat. . . ten člověk je prý tak na čele obrodného procesu v dílně! Tento člověk také byl delegován na uvedenou obvodní konferenci! Právě tak jako mnozí jiní, kteří sice na různých shromážděních mluvili jménem nás dělníků, ale měli s námi společnou jen průkazku, opravňující ke vstupu do závodu.

Já ovšem nekritizuji jen fakt, že takoví lidé mluvili a mnohdy, jak vidět, ještě mluví za dělníky ČKD. Odmítám ještě nebezpečnější možnost, která nás dělníky může potkat: že totiž dál bude trvat zmíněný mýtus dělníků ČKD jako na čase nezávislý jev, že se dál budou ucházet funkcionáři i novináři hlavně o miněné pocházející z ČKD. To by totiž znamenalo, že dosud nepochopili, že spokojenost a podpora československé dělnické třídy se nedá simulovat žádným ztělesňováním dělníků jedním závodem nebo podnikem, třebaš velkým jako ČKD. Spokojenost a podporu dělníků ČSSR mělo by být možno vyčíst ne z prohlá-

šení „dělníků ČKD“, ale z tváří milionů. To znamená, i těch směnujících matek malých dětí, i pod psa placených domácích pracovnic a pracovníků, tiskařských dělníků i zklamávaných zlepšovatelů atd., atd., pracujících po celé republice, mimo jiné i v ČKD.

Nevim totiž, milí novináři, jak byste se tvářili, kdyby vaše názory a pocity měli ztělesňovat — např. redaktori Rudého práva, neřkuli Oldřich Švestka!

LL č. 24, 8. srpna 1968

Z druhé semilské strany

Vážení soudruzí!

Považuji za nutné vyjádřit se k mému případu, o němž jste se zmínili v 21. čísle LL. Jsem nařčen z fyzického napadení a zranění pana Karla Hádky ze Semil dne 30. června 1968 o Podkrkonošských slavnostech v Semilech. Rád bych Vás ve stručnosti a seriózně informoval o průběhu publikovaného incidentu.

Hned na začátku došlo k nedorozumění. V ranních hodinách po skončení provozu vináry přišel prý za panem Hádkem muž, který se ho podle mých informací dotázal, proč mě fotografoval při pití ve službě. Dověděl jsem se o tom z hovorů, které kolovaly mezi zbylými hosty asi v tomto smyslu: „Hádek fotografoval esenbáka, jak je ožralej.“ Samozřejmě jsem pana Hádku okamžitě vyhledal a požádal jsem ho o rozhovor. Předem podotýkám, že proti fotografování kohokoli, tedy i mě osoby panem Hádkem, jsem neměl žádných námitek. Je to jeho povolání. Dotkla se mě však nemile ta skutečnost, že jsem jednak podle tvrzení pana Hádky byl v podnapilém stavu, a dále i ta skutečnost, že pan Hádek — jak se sám vyjádřil — přišel fotografovat výhradně mě. Proto jsem tedy požádal, aby byl tak laskav a v klidu mi vysvětlil, co tímto počináním sleduje. Vyšli jsme ze dvora vináry a zcela slušným způsobem jsem s ním hovořil.

„Človče, co má za cenu takové jednání,“ řekl jsem a přitom jsem mu položil ruku na rameno. Vtom přišli jeho přátelé, patrně zvědaví, co se děje. Pan Hádek na moje další požadání o ryze soukromý rozhovor řekl: „Nemám před nimi co tajit.“ Ve stejném okamžiku spustil pan Hádek pokřik a poplach, proč do něho strkám. Má ruka byla stále na jeho rameni a jeho reakce mě samotného překvapila. Tím vznikla napjatá situace mezi mnou a blízcími se kamarády. Se slovy „... že se nestydíte...“ jsem pana Hádku docela obyčejně a bez jakéhokoliv násilí poklepal lehce pod bradu a chtěl jsem odejít. Jenomže jeho přátelé mě obklopili a uchopili za ruce. V tomto okamžiku mělo údajně dojít k použití fyzického násilí na osobě pana Hádky, který se mě pokoušel vyfotografovat a zesměšnit.

Na svoji čest prohlašuji, že jsem pana Hádku ani nepoklopil do holenní kosti, ani nechytil pod krkem, jak vypovídal na VB ve své stížnosti. Pro tyto nechutné okamžiky mám i své seriózní a objektivní svědky. Sami mě ještě ráno vyhledali na stanici a jednání kolektivu přátel pana Hádku odsuzovali jako zbytečnou, lacinou a nehoráznou provokaci. Druhý člen hlídky mně po zjištění kritické situace přispěchal na pomoc. Po uvolnění z davu jsem šel rovnou za panem Hádkem, který se mě nadále neustále fotografoval. Byla to bohužel pro mě, vzhledem k jeho zesměšňujícímu chování, trapná situace. Nasedli jsme do hlídkového vozu a chtěli odjet. V tom nám však bránil sám Hádek, který se postavil před auto a fotografoval nás. Také ostatní přátelé pana Hádku nám nechtěli uvolnit cestu. Toto nesmyslné počínání mohlo skončit úrazem Hádku nebo dalších, nebýt duchapřítomnosti řidiče. Protože dav se i nadále nechtěl rozestoupit a bránil nám v klidném odjezdu, použili jsme v souladu s platným předpisem pro tuto situaci slzotvorného plynu KASER. Zařízení však selhalo a nemělo tedy žádný účinek. Protože jsme chtěli zabránit hysterickým výstupům vůči nám, volili jsme jedinou možnost: na zpáteční rychlost jsme odjeli na nejbližší křižovatku.

Přiznávám, že v dané politické situaci v Semilech jsem mohl jednat taktičtěji. Jsem ale jen obyčejný člověk a myslím si, že po předchozí noční službě a bezprostředně následujících sportovních plaveckých přeborech jsem v tuto další noční službu měl jako každý jiný příslušník spíše právo na odpočinek. Je pochopitelné, že takováto „kalvárie“ nikomu na klidu nepřidá.

Během služby mi byly vzhledem k mé znalosti s místními občany nabízeny na tanečních zábavách různé alkoholické nápoje. K této skutečnosti musím prohlásit, že jsem si vždy přijímel pouze symbolicky, a to tak, abych nikoho neurazil. Pouze ve vinárně před popisovaným incidentem jsem vypil asi půl sklenky vína. Za tento přestupek budu také kázeňsky potrestán.

Důsledek stížnosti pana Hádku je však pro mě velmi nepříjemný. Jsem mimo jiné brán k odpovědnosti za poškození dobrého jména VB a další opatření budou mít pro mě zřejmě existenční důsledky. Mám za sebou 18 let těžké služby obyčejného příslušníka VB, který se nikterak nepodílel na deformacích padesátých let a konal stále stejnou službu v zájmu ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti občanů.

Každá podobná výpověď je otázkou cti a charakteru člověka. Veden touto skutečností Vám s žádosťou o uveřejnění adresuji tento dopis.

S pozdravem

Josef Vaněk, poručík VB, Semily

LL č. 24. 8. srpna 1968

Náš polednový proces je postupnou renesancí starých demokratických hodnot, aplikovaných v nových podmínkách netřídní společnosti. Je něčím novým v dosavadním modelu socialistického zřízení. A došlo k prvnímu velkému zauzení, které jsme sice očekávali, ale jehož konkrétní formu jsme zpočátku těžko mohli odhadnout. K tomuto zauzení dala příčinu kuriózní shoda tří momentů:

1. Přílišná, leč zcela pochopitelná netrpělivost některých nad pomalým tempem demokratizace a z toho plynoucí zvýšený tlak na řídicí orgány;

2. Stupňovaný nátlak, který na nás v posledních měsících vyvinuli někteří naši spojenci;

3. váhavost a jistá počáteční improvizace našeho vedení. A na shodě těchto momentů se nejprve pokusili domácí odpůrci nového kursu o konfrontaci síly. Tím ovšem pohnuli národem a vyprovokovali vedení k rozhodnějšímu postoji. Ztrácela se netrpělivost těch dole a kupodivu ustupovala váhavost těch nahoře. A v této chvíli, když nevyšel vnitřní pokus o zastavení demokratizačního procesu, zesílil nátlak zvenčí. Byl špatně prokalkulován; nejenže neposílil představitele starého a nerozdělil stranu na „věrné“ a „kacíře“, ale naopak strana a národ se „daly dohromady“ a vedení vytklo rozhodně a bez váhavosti k první větší konfrontaci zahraničně politické. A tak vlastně ve chvíli, kdy naše polednová jednota začala být ohrožována partikulárními zájmy, pomohl zcela nechtěně vnější tlak k upevnění Dubčkovy pozice a komunistická strana znovu začala získávat terén. První velké zauzení v naší cestě se tedy odehrálo v zahraničně politické oblasti a nikoliv, jak se mohlo též stát, v oblasti vnitropolitické. Má to tu výhodu, že místo rozděleného lidu v důsledku možných vnitropolitických rozporů tu stojí oba národy sjednocené za svými reprezentanty. Doplatí na to přátelství; politika se dá různě měnit a lámat, ale důvěra a přátelství buď je, anebo není.

Ptejme se, z čeho vyplývají omyly sovětské politiky v Československu a vůči Československu.

1. Především, Sovětský svaz je velmoc a jako velmoc dělá globální politiku. Ta je dnes dosti spolehlivě založena na rovnováze síly, jež vytváří ovzduší relativního míru. V rámci této rovnováhy jsou možné i dílčí konflikty (viz Vietnam, Střední východ), které mohou jít až na hranici globálního konfliktu a které by teoreticky mohly ohrozit i vlastní a bezprostřední sféry zájmu a vlivu obou velmocí. Tím spíš by hrozilo nebezpečí jedné ze stran, byla-li by ona křehká rovnováha vychýlena jakoukoliv změnou v jednom či druhém táboře anebo kdyby jedna ze stran byla zahrnána v důsledku své slabší pozice, obrazně řečeno, do kouta.